

14. 'Laat mij je kanaal zijn'. Liefdesliederen van Inanna en Dumuzi (I)

Het leven van de Sumeriërs draaide om de landbouw; dit was de basis van hun bestaan. Het was een heel onzeker bestaan. Elk jaar opnieuw vroegen de boeren zich bezorgd af of de volgende oogst een succes zou zijn. Een overvloedige oogst was afhankelijk van de welwillendheid van allerlei onzichtbare wezens en de boeren trachtten hen voor hun karretje te spannen door middel van rituelen en magische handelingen.

De liederen die de boeren op de velden zongen hadden vooral met de vruchtbaarheid van de gewassen en het vee te maken. Zij zagen dit abstracte aspect dat achter de zichtbare natuur schuilging heel concreet voor zich als het resultaat van een seksuele vereniging tussen een man en een vrouw. De Nin en de En, de hogepriesteres en de priester, vervulden hierin een belangrijke rol. Maar de boeren probeerden de gewassen ook zelf magisch te stimuleren met behulp van allerlei liederen waarin zij de vruchtbaarheid telkens weer ter sprake brachten. Godin Inanna speelde een belangrijke rol, naast honderden andere godinnen die op een of andere manier met de groei van de natuur te maken hadden.

In een harplied roept godin Inanna haar seksuele vermogens op en vergelijkt haar naaktheid met een stuk ongecultiveerd land dat nodig geploegd moet worden:

Graaf geen kanaal, laat mij je kanaal zijn
Ploeg geen veld, ik zal je veld zijn
Boer, zoek geen vochtige grond
Ik zal je vochtige grond zijn

In een ander lied vraagt de priester aan Inanna om haar velden als haar borsten te laten zijn, waar vlas op groeit en rijp koren omhoog schiet.

De geliefde van godin Inanna was geen god, maar een mens van vlees en bloed. De goddelijke vermogens van de godin moesten immers in de natuur zelf worden geplant, in de akkers en de kudden, en haar bruidegom was daarom een gewone aardse sterveling. Later nemen de koningen de rol van liefdespartner over, maar oorspronkelijk was Inanna's minnaar een eenvoudige schaapherder, Dumuzi geheten, die met zijn kudde schapen over de steppen trok.

De meeste liefdesliederen van Inanna en Dumuzi zijn uitermate luchtig geschreven. Ze doen denken aan volksliedjes, die tijdens de lentefeesten gezongen werden. Op zulke dagen dansten de dorpingen in de straten en hielden er feestelijke optochten. De herhalingen in de liederen en de dialoogvorm doen denken aan zangkoren die om de beurt een strofe zingen, begeleid door muziekinstrumenten, terwijl de toeschouwers op de maat meeklappen. De meisjes spelen de rol van Inanna in het liefdesspel:

Toen ik, Vrouwe, gisteren de dag doorbracht,
Toen ik, Vrouwe Inanna, gisteren de dag doorbracht,
Toen ik de hele dag doorbracht, toen ik ronddansste,
Toen ik van 's ochtends vroeg tot 's avond laat liederen zong,
Ontmoette hij mij, ontmoette hij mij,
(..)

Inanna flirt met de herder Dumuzi en hij wil dat zij de hele dag bij hem blijft. Maar dat gaat Inanna veel te ver. Welke smoes moet ik dan aan mijn moeder vertellen? sputtert ze tegen. Daar weet Dumuzi wel raad op, hij zal haar de vrouwenleugentjes leren. Ze moet tegen haar moeder zeggen dat ze in de straten heeft gedanst met haar vriendin, die om haar heen draaide met tamboerijn en fluit, dat de liederen die ze voor haar zong zoet waren, en dat ze genietend van die zoetheid daarom de dag met *haar* heeft doorgebracht. Ondertussen kunnen wij, zegt Dumuzi, de liefde bedrijven bij het maanlicht. Laat me je kammen losmaken op de zuivere weelderige bank, daar kun je een zoete dag met me doorbrengen in overdaad en vreugde. De tekst is na deze passage verloren gegaan. Waarschijnlijk is Inanna niet op het voorstel van Dumuzi ingegaan, want in het volgende deel staat hij voor de poort van het huis van Inanna's moeder om keurig netjes haar hand te komen vragen aan haar moeder. Inanna holt van pure vreugde door het huis.

Laat iemand haar moeder Ningal roepen!
Laat de buurman water over de vloer sprenkelen!
De geurigheid van haar woning is welgevallig. Haar woorden zijn vreugdevol:
'Mijn heer is zeker waardig voor de heilige schoot,
(...)
⁴Ama-ušumgal-ana, hoe zoet is uw overdaad, hoe bedwelmend is uw geurende gras van de steppe!

Dumuzi wordt met de naam 'Ama-ušumgal-ana' aangesproken. De betekenis van deze naam is niet duidelijk. Letterlijk betekent deze naam 'moeder, draak van de hemel' of 'zijn moeder is een hemeldraak'.

Volgende week: Liefdesliederen van Inanna en Dumuzi (vervolg)

Marie-Therèse Barrelet, Figurines et reliefs, 1968, Planche LIX, fig 628, terracotta reliëf uit Nippur, 2de millenium,